

Provtagningsföreskrifter

Socialstyrelsens författning, SOSFS 2009:29, föreskriver de regler som gäller vid provtagning för transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar. Dessa föreskrifter måste följas.

Ansvarig provtagare intygar med sin namnunderskrift att provtagningsanvisningarna följts. Prov som inte tagits enligt gällande föreskrifter undersöks ej. Förnyad provtagning krävs.

Blodprovstagningen ska utföras av hälso- och sjukvårdspersonal som har utbildning för och är bedömd som kompetent för uppgiften.

För att undvika fördröjning av eventuell transfusion vid operation bör prov tas för blodgruppering i samband med att patienten sätts upp på väntelista. I Interinfo kan beställaren kontrollera om det finns blodgruppering och giltig förenlighetsprovning.

Prov för blodgruppering och förenlighetsprovning ska tas vid **olika provtagningsstillfällen**. Avsteg från denna regel får endast göras vid akut transfusionsbehov och då på den behandlande läkarens ansvar.

Transfusionsmedicin anordnar undervisning digital eller på plats hos er kring provtagningsföreskrifter, för transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar, anmälan på telefonnummer 010-242 23 75.

Identitetskontroll

Den som tar provet ska omedelbart inför provtagning övertyga sig om att uppgifterna på rörets etikett och remiss avser den patient, från vilket provet ska tas.

Fullständiga identitetsuppgifter ska styrkas genom kontroll mot identitetshandling eller identitetsband. Om en sådan kontroll inte kan göras, får patientens muntligen uppgivna identitetsuppgifter användas, om de bedöms vara tillförlitliga. Om patienten är ett barn som saknar identitetshandling eller identitetsband, får vårdnadshavaren styrka identitetsuppgifterna.

Observera att identitetskontroll ska utföras även om patienten är känd för provtagaren.

Innan provtagningen påbörjas ska både provtagningsrör och remiss märkas på något av följande sätt

1. **Patient med fastställd identitet**
 - Personnummer
 - Efternamn.
 - Förnamn eller förnamnets initialer.

Nyfött barn

På nyfött barn som får fastställd identitet i samband med förlossningen, räcker det med Personnummer och efternamn. Ange moderns identitet under övriga upplysningar.

2. Patient inkl. nyfött barn med ofullständiga identitetsuppgifter

Om patientens identitetsuppgifter är ofullständiga, osäkra eller saknas, ska ett av vårdgivaren fastställt system för tillfällig identifiering användas. När identiteten är känd ska ny blodgruppering tas. Hänvisa på remissen till tidigare identitet.

På rör och remiss ange reservnummer skapat i Cosmic, efternamn och förnamn eller förnamnets initialer.

För *nyfödda barn* anges även födelsenummer och kön. Ange moderns identitet under övriga upplysningar.

3. Okänd patient

Patienten får C-nr om inte personnummer finns att tillgå.

Rör

Etikettering av röret får inte ske efter provtagningen.

Lossnar etiketten från provtagningsröret sedan provet tagits, ska provet kasseras.

Remiss

Namnrummet på remissen får endast innehålla identitetsuppgifter på aktuell patient.

Fyll också i:

- Provtagningsdatum
- Datum för eventuell transfusion eller operation
- Remitterande instans
- Önskad undersökning
- Önskade blodkomponenter
- Ange diagnos: den diagnos för vilken patienten ska transfunderas ska framgå liksom eventuell hematologisk diagnos även om denna inte är orsak till det aktuella transfusionsbehovet.
- Ä patienten tidigare blodgrupperad med reservnummer anges detta på remissen.
- Fyll i övriga begärda uppgifter (ex. tidigare antikroppsfynd, transfusioner, stamcellstransplantation, behandling med monoklonala antikroppar, krav på specialkomponenter etc.).

Underskrift

I samband med provtagningen ska den som har tagit blodprovet dokumentera och med sin underskrift på remissen intyga att

- identitetskontrollen av blodmottagaren är utförd, och
- märkningen av remissen och provtagningsrören är fullständig och stämmer överens med blodmottagarens identitetsuppgifter.